

VOORGEVEL VAN HET GEMEENTE-LABORATORIUM VOOR KEURING VAN EET- EN DRINKWAREN TE 'S-GRAVENHAGE.

GROOTE ZAAL VOOR HET SCHEIKUNDIG ONDERZOEK VAN EET- EN DRINKWAREN.

CONTROLE OP EET- EN DRINKWAREN

MET FOTO'S VAN HET GEMEENTE-LABORATORIUM VOOR KEURING VAN EET- EN DRINKWAREN TE 'S-GRAVENHAGE. (Foto's P. v. Tol.)

NEEN, mijnheer", zei 't oude boertje, die sinds een paar jaar renteniert, „'t is niks meer gedaan. D'r zit geen broodje meer in, sinds ze je op de vingers zien." 't Boertje sprak van zijn vroeger bedrijf: het slijten van melk. Mededeelzaam als hij was, vertelde hij, hoe men 't vroeger absoluut niet verkeerd vond, om water door de melk te doen. Geen mensch had er schade bij, meende hij. De gebruiker merkte er niets van en de leverancier verdiende ten minste wat extra's. Wat spoelwater bij de melk, zei hij, geeft rijke boeren en rijke boeren zijn voor iedereen goed.

De economische begrippen van dezen ouden heer komen ons tegenwoordig wat zonderling voor. Wij hebben sinds lang geleerd de toevoeging van water aan melk te beschouwen als diefstal en de vele vonnissen van de laatste jaren bewijzen, dat de rechter zich heeft aangesloten bij deze moderne opvatting.

De keuringsdiensten, die in verschillende gemeenten zijn opgericht, hebben door hunne methode van werken en door hunne voorlichting van publiek en leveranciers, veel bijgedragen tot de doorwerking van gezondere ideeën op dit gebied. Zij hebben geleerd, dat vervalsching dikwijls een hygiënisch, nog vaker een commercieel en altijd een economisch kwaad is. Waar deze diensten functioneeren hebben zij dit kwaad in sterke mate weten te beperken. De Directeur van den Rotterdamschen dienst, Dr. Lan, heeft wel eens medegedeeld, dat de burgerij van de Maasstad thans driemaal honderd duizend gulden per jaar spaart, die zij vroeger betaalden voor het water, dat aan de melk werd toegevoegd.

Bij melk is de verkregen winst in cijfers uit te drukken; bij de meeste andere artikelen is dat niet het geval. Maar ook daarbij zijn zeer belangrijke verbeteringen verkregen; aan vele vormen van knoeierijen is een einde gemaakt. De verslagen van de keuringsdiensten vertellen er van hoe vroeger karnemelk voor de helft uit water bestond, hoe ook boter en margarine met een watergehalte tot 40 0/0 in plaats van tot 18 0/0 werd afgeleverd. Zij spreken van een langzaam maar zeker verdwijnen van boekweit-meel, voor het grootste deel uit rijst bestaande, van cacao, die vooral veel zetmeel en

gemalen doppen bevatte, van koffie, vervalscht met cichorei of gemalen gebrand graan, van specerijen, die voor een groot percentage uit zand bestonden.

Hoe is de samenstelling van jams, van limonades, van vruchtensappen niet verbeterd, sinds de keuringsdiensten met de fabrikanten van deze artikelen zijn gaan samenwerken om de knoeierij te bestrijden.

Jam, die alles bevatte behalve vruchten en suiker, wordt in de gecontroleerde gemeente niet meer aangetroffen. Vervalschte reuzel, rundvet, raapolie, vroeger veel voorkomende, wordt nog slechts bij uitzondering gevonden.

Saccharine als surrogaat voor suiker heeft zijn glans-periode reeds achter zich. In eet- en drinkwaren, voedings- of genotmiddelen wordt het niet meer getolereerd.

Het gebruik van conserveerende stoffen in alle mogelijke levensmiddelen — vroeger vond men wel limonades en bessensappen, die meer solicylzuur bevatten dan menig apothekersdrankje — is tot een minimum beperkt.

Bedorven visch en geconserveerde groenten en vruchten, bedorven en vies snoepgoed, men durft ze niet meer verkoopen, uit vrees voor het krachtige toezicht.

Want met het betrekkelijk bescheiden aantal werkkrachten, waarover de keuringsdiensten beschikken, hebben zij zeer veel weten te doen. De Haagsche dienst onderzocht in 1912 ruim 15000 monsters!

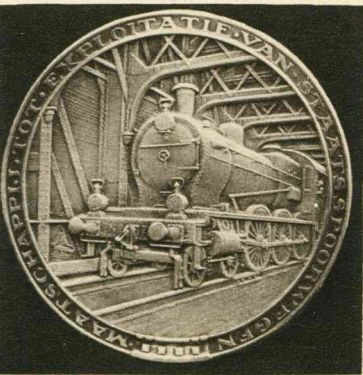
Natuurlijk zijn er — om de aartsknoeiers tot rede te brengen — strafvervolgingen noodig geweest. Maar over het algemeen is het aantal verbalen, door de directeuren der keuringsdiensten opgemaakt, gering. Zij hebben meer heil gezien in overleg met fabrikanten, in voorlichting van de winkeliers, zoodat het verblijdende, maar desalniettemin merkwaardiger feit is te constateeren, dat de keuringsdiensten — politietoezicht uitoefenende — en bij het publiek en bij de leveranciers populair zijn geworden.

Dit pleit voor de beginselen, die bij functioneering dier diensten gelden: dit pleit evenzeer voor den directeur dier diensten en voor hun ander personeel. Van het laboratorium van den Haagschen dienst, uit- zoowel als inwendig een model-inrichting, geven we hierbij een viertal foto's. Naar wij hopen zullen vele gemeenten het goede voorbeeld volgen van hare grootere zusters, die door de inrichting van keuringsdiensten de burgerij tegen een veelzijdig kwaad hebben weten te beschermen.

DIRECTEURS-AFDEELING VOOR MICROSCOPISCH ONDERZOEK.

AFDEELING VOOR HET ONDERZOEKEN VAN MELK.

Bovenstaande penning is gemodelleerd door J. C. Wienecke en vervaardigd in de ateliers van de Koninklijke Utrechtse Fabrik van Zilverwerken van C. J. Begeer te Utrecht.

HOE ONZE VOORoudERS HUN HUIS VERSIERDEN.

„Mijn huys is mijn sieraet, mijn huys mijn beste pack.
Daer voor is mijn tresoor, daer voor mijn koffer open.
En wat mijn huys behoeft, dat haest ick mij te koop.

Deze woorden, die den geest ademen van den tijd waarin zij zijn geschreven, legde Asselijn een welgesteld koopman in den mond, en er blijkt wel uit, dat onze Voorouders, hoe spaarzaam en zuinig zij ook overigens waren, voor de versiering van hun huis hun geld veil hadden.

De wanden waren dikwijls versierd met tegels, waarop allerlei voorstellingen waren afgebeeld en waarop somtijds ook het wapen der familie voorkwam. Bij heel deftige lieden waren de muren ook wel behangen met kostbare tapijten door fraai stikwerk versierd, terwijl de ramen van heel fijn, gekleurd glas waren.

Schilderijen vond men in elke woning, en haast ieder, die het maar eenigszins missen kon, liet zijn schoorsteen beschilderen door een van de beste meesters, en het schilderwerk omringen met fraai beeldhouwwerk. 's Avonds werden dan de kaarsen aangestoken van de aan weerszijden van den schoorsteen hangende luchters, wat een prachtig effect maakte. Op den breeden schoorsteenrand had men Japansch of Chineesch porselein of lakwerk of ook wel koperen borden, met daarin geslagen figuren slaan. Van het geschilderde schoorsteenstuk maakte men echter het meeste werk. We geven op onze eerste pagina de reproductie van zoon schoorsteenstuk, dat vroeger den schoorsteen versierde van het huis van een zeer deftige familie. Het origineel is een grauwtje (aldus genoemd omdat het in grisaille is geschilderd en een nabootsing is van bas-relief-werk) van Jacob de Wit, den bekenden Nederlandschen Schilder, en stelt drie spelende kinderen voor. De Wit leefde van 1695—1754, en was leerling van Albert van Spiers en Jacob van Hal.

ACHTERZIJDE VAN NEVENSTAANDE PENNING.